

गन्यापधुरा गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ४

संख्या: १२

माघ ११ गते आइतबार, २०७७

भाग-२

गन्यापधुरा गाउँपालिकामा उर्जा विकास उप-समिति गठन तथा

सञ्चालन कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना:

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा वैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्रबाट प्रेषित गाउँपालिकाको नवीकरणीय उर्जा नीति, २०७७ को १२ नं. बुँदाको संस्थागत संरचना अन्तर्गत १२.१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी गन्यापधुरा गाउँपालिकाले आफ्नो उर्जा नीतिमा नवीकरणीय उर्जाको प्रवर्धन र विकास गर्न उर्जा विकास उप-समितिको गठन तथा कार्य जिम्मेवारीको वयवस्था गरेको छ । गाउँपालिकाभित्र नवीकरणीय उर्जा सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यलाई व्यवस्थित गर्न उर्जा विकास उप-समिति गठन गरी आफ्नो दैनिक कार्या सञ्चालन गर्न र पालिका क्षेत्रभित्रका सेवाग्राहीहरूलाई उर्जा सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवाहरू चुस्त बनाउने कार्यलाई व्यवस्थित गर्न यस कार्यविधिलाई कार्यपालिकाले मिति २०७७।१०।०५ को बैठकबाट स्वीकृत गरेको छ ।

परिच्छेद - १

नाम तथा प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

यस कार्यविधिको नाम "उर्जा विकास उप-समिति गठन तथा सञ्चालन कार्यविधि २०७७" रहनेछ । यो कार्यविधि गाउँपालिकाको कार्यपालकाको बैठकबाट स्वीकृत भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशन भएपश्चात लागु हुनेछ ।

२. विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

- क) "उप- समिति" भन्नाले पूर्वाधार विकास समिति अन्तर्गत गठित उर्जा विकास उप- समितिलाई सम्झनुपर्छ ।
- ख) "निकाय" भन्नाले गाउँपालिकाको कार्यालय सम्झनुपर्छ ।
- ग) "कार्यपालिका" भन्नाले गन्यापधुरा गाउँ कार्यपालिकालाई बुझाउँछ ।

परिच्छेद- २

उप-समितिको गठन तथा पदावधी

३. गाउँ कार्यपालिकाद्वारा पूर्वाधार विकास समिति अन्तर्गत रहने गरि सात सदस्यीय एक उर्जा विकास उप-समितिको गठन गरिनेछ । उप-समितिमा आवश्यकता अनुसार पदाधिकारी संख्या थपघट गर्न सकिनेछ । उप-समितिमा निम्न पदहरू रहने व्यवस्था गरिएको छः

क) संयोजकः १ जना कार्यपालिका सदस्य वा वडा अध्यक्षहरू मध्येबाट नवीकरणीय उर्जाका क्षेत्रमा सामान्य जानकारी भएको व्यक्ति रहने प्रावधान रहेको छ ।

ख) सदस्यहरूः ४ दखि ६ जनासम्म (विषयगत विज्ञ, नीजि क्षेत्र, महिला, पछाडि पारिएका दलित तथा विपन्न वर्गको समावेशी प्रतिनिधित्वको आधारमा रहने प्रावधान गरिएको छ ।)

ग) गाउँपालिका उपाध्यक्ष संरक्षक, पूर्वाधार विकास समितिको संयोजक र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सल्लाहकारको रूपमा रहने छन् ।

घ) उर्जा विकास उप-समितिका पदाधिकारीहरूको पदावधी बढीमा ४ वर्षको हुनेछ ।

४. पदमुक्त हुने अवस्थाः

क) पदाधिकारीहरूको राजिनामा स्वीकृत भएमाः उर्जा विकास उप-समितिका पदाधिकारीहरूले दिएको राजिनामा पूर्वाधार विकास समितिको सिफारिसमा कार्यपालिकाबाट स्वीकृत हुनेछ ।

ख) पदाधिकारीहरूको मृत्यु भएमा ।

ग) पदाधिकारीहरूको समयावधी समाप्त भएमा ।

घ) मगज बिग्रिएमा ।

ङ) कुनैपनि फौजदारी अभियोग प्रमाणित भएमा ।

परिच्छेद-३

उप- समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

५. गाउँ कार्यपालिका र पूर्वाधार विकास समितिको प्रत्यक्ष सुपरिवेक्षणमा रही उर्जा विकास उप-समितिको निम्नानुसार काम कर्तव्य र अधिकार हुनेछ ।

५.१ गाउँपालिकाको पूर्वाधार विकास समिति र गाउँ सभा प्रति उत्तरदायी हुने उल्लेखित कार्यपालिका, समिति तथा सभाबाट प्राप्त उर्जा विकास समिति सम्बन्धी नीति, निर्देशन तथा सुझावहरूलाई अवलम्बन गर्ने ।

५.२ उर्जा विकास उप-समितिको आवश्यकताअनुसार मासिक वा वार्षिक बैठक राख्ने, निर्णयहरू गर्ने र भएका निर्णयहरूलाई कार्यपालिका वा भौतिक पूर्वाधार विकास समितिलाई जानकारी गराइ अनुमोदन गराउने ।

५.३ नवीकरणीय उर्जा र अन्य उर्जा सम्बन्धी आवश्यक ऐन, कानुन, नीति तथा कार्यविधिहरू समावेशी, समानुपातिक प्रतिनिधित्वको आधारमा तयार गरी पूर्वाधार विकास समिति तथा कार्यपालिका मार्फत सभाबाट स्वीकृती गराइ कार्यान्वयन गर्ने तथा समयानुकूल यस्ता नियम कार्यविधिहरू पुनरावलोकन गरी संसोधन गरी पारित गराउने ।

५.४ समग्र उर्जा विकासको लागि एक उर्जा ईकाइ स्थापना गरी यसको संस्थागत विकासमा सहयोग गर्ने । ईकाइलाई आवश्यक जनशक्ति तथा भौतिक सामग्रीहरूको लागि कार्यपालिकासँग पहल गर्ने ।

५.५ उर्जा सम्बन्धी प्रभावकारी सेवाको लागि नागरिक वडापत्र तयार गर्ने र यसमा उल्लेख भएका सबै सेवा गाउँवासीलाई जनचेतना गराउने ।

- ५.६ नवीकरणीय उर्जाको वार्षिक योजना तर्जुमा कार्यान्वयन र अनुगमनमा महिला, दलित तथा सिमान्तकृत वर्ग तथा समुदायलाई प्राथमिकता दिई सहभागिता गराउने ।
- ५.७ नवीकरणीय उर्जाका विभिन्न प्रविधिहरूको कार्यान्वयन तथा जडानमा एकल महिला घरधुरी, सीमान्तकृत विपन्न तथा दलित घरधुरीहरूलाई विशेष अनुदानको व्यवस्थाका लागि पूर्वाधार विकास समिति मार्फत कार्यपालिकालाई उक्त प्रावधानको अनुमोदनका लागि अनुरोध गर्ने ।
- ५.८ गाउँपालिकाको उर्जा सम्बन्धी आवधिक, वार्षिक योजना तर्जुमामा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गरी गाउँपालिकाको योजना तर्जुमा तयार गरी लागू गर्ने । साथै यस्ता योजनाहरू वास्तविक र जनमुखी बनाउने तथा समयानुकूल परिमार्जन गर्दै जाने । यस्ता योजनाका तयारीका विभिन्न चरणहरूमा गाउँपालिकाको तर्फबाट सक्रिय सहभागिता जनाउने ।
- ५.९ उर्जा योजनाको परिकल्पना, लक्ष्य तथा उद्देश्यलाई मध्यनजर गर्दै गाउँपालिकाले वार्षिक उर्जा योजनाको तर्जुमा गर्ने । नवीकरणीय उर्जाको समुदाय स्तरदेखि नै क्रियाकलापको सहभागितात्मक पहिचान, माग संकलन, प्राथमिकीकरण गरी पूर्वाधार विकास समिति मार्फत कार्यपालिका तथा सभाबाट अनुमोदन गराउने ।
- ५.१० गाउँपालिकाको वार्षिक, अर्धवार्षिक वा मासिक समिक्षा गरी आवश्यकताअनुसार प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि पहल गर्ने । आवश्यकताअनुसार समिक्षाको प्रतिवेदन तयार गरी सम्बन्धित निकाय र सरोकारवालाहरू समक्ष पेश गर्ने ।
- ५.११ समुदाय स्तरबाट गाउँपालिकामा माग भई आएका उर्जा सम्बन्धी क्रियाकलापको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न भौतिक पूर्वाधार विकास समितिमार्फत कार्यपालिकासँग समन्वय गराउने ।
- ५.१२ गाउँपालिकाबाट प्राप्त बजेटको उचित व्यवस्थापन गरी उर्जा सम्बन्धी क्रियाकलापको कार्यान्वयन गर्ने, अनुगमन गर्ने तथा प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि उपभोक्ताहरूलाई सुझाव र सल्लाह दिने । आवश्यक परे कार्यान्वयन भएका कार्यहरूको गुणस्तर कायम गर्न विषय विज्ञहरूसँग परामर्श तथा आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- ५.१३ गाउँपालिकामा गठित अनुगमन समिति तथा आवश्यकता अनुसार तेस्रो पक्षबाट समेत अनुगमन गराउने ।
- ५.१४ गाउँपालिकामा गठन भई क्रियाशिल रहेका अन्य समिति वा उपसमितिहरूसँग समेत आपसी सहयोग र समन्वय कायम गर्ने ।
- ५.१५ उर्जाका वार्षिक क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयनका क्रममा खरिद गरिने वस्तु तथा सेवाका लागि कार्यपालिकालाई खरिद सम्बन्धमा आवश्यक पर्ने कागजात, प्राविधिक स्पेसिफिकेशन तयारी तथा सेवा प्रदायक समुहको छनौटका लागि सहयोग गर्ने ।
- ५.१६ उर्जा विकास तथा कार्यान्वयनका लागि सम्भाव्य सरोकारवालाहरूको पहिचान गरी समन्वय गर्ने तथा आवश्यकताअनुसार बैठक राखि सुझावहरू लिने तथा दिने ।
- ५.१७ अध्यक्षको सहयोगमा नवीकरणीय उर्जा विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि आन्तरिक तथा बाह्य श्रोतहरूको पहिचान तथा परिचालन गर्ने ।
- ५.१८ उर्जा विकासका लागि संघीय, प्रदेश, अन्य स्थानीय तहहरू र बाह्य दाताहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।
- ५.१९ नवीकरणीय उर्जा सेवा प्रवाहमा अनुदान नीतिलाई अत्यावश्यक क्षेत्र तथा घरपरिवार बाहेक क्रमशः कम गर्दै लैजाने र वित्तीय क्षेत्रको लगानीलाई प्रवर्द्धन गर्ने ।
- ५.२० गाउँपालिकाबाट घर निर्माण नक्सा पास गर्दा भवन निर्माण आचारसंहितामा उर्जामैत्री बुँदाहरू थप्न लगाई पूर्वाधार विकास समित मार्फत कार्यपालिकाबाट अनुमोदन गराउने ।
- ५.२१ उर्जा विकास योजना तयारी, कार्यान्वयन तथा अनुगमनको क्रममा आइपर्ने आवश्यक निर्णयहरू गर्न र पूर्वाधार विकास समितिमार्फत कार्यपालिकामा पेश गर्न ।

- ५.२२ उर्जा योजना तर्जुमा तथा यसको कार्यान्वयनबाट सम्भावित पर्नसक्ने नकारात्मक प्रभावहरूको (वातावरणीय, विपद जोखिम तथा सामाजिक द्वन्द्व) समयमा सचेत रहने र न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका उपायहरूको अवलम्बन गर्ने ।
- ५.२३ उर्जाको उत्पादनमुखी उपयोगमा जोड दिई उर्जामा आधारित घरेलु तथा साना उद्योग स्थापनामा सहजीकरण गर्ने । उर्जालाई स्थानीय स्तरमा कृषि उत्पादनमा वृद्धि गरी आयातलाई घटाउने, मूल्य शृङ्खला वृद्धि गर्ने र रोजगारीको अवसर वृद्धि गर्नमा जोड दिन पहल गर्ने ।
- ५.२४ नवीकरणीय उर्जा प्रविधिको जडान पश्चात स्थानीय स्तरमै सेवाको सुनिश्चितताको लागि निजी क्षेत्रहरूलाई जडान पश्चातको सेवा संयन्त्रको विकास तथा कार्यान्वयनमा जोड दिने ।
- ५.२५ उर्जा सम्बन्धी विभिन्न प्रविधिहरूको सीप तथा ज्ञानका लागि क्षमता अभिवृद्धि (तालिम, गोष्ठी, सिकाई भ्रमण, अभिमुखीकरण तथा जनचेतना) योजना तयार तथा कार्यान्वयन गर्ने ।
- ५.२६ उर्जा विकास सम्बन्धी कार्य गर्न विज्ञ आवश्यक परे पूर्वाधार विकास समिति, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत तथा अध्यक्ष मार्फत सेवा खरिद गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।
- ५.२७ आवश्यकताअनुसार विकास साझेदारहरूसँगको साझेदारीमा उर्जा प्रवर्द्धनको कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकता दिने ।
- ५.२८ उप-समितिको बैठक तथा अन्य सञ्चालन खर्चका लागि कार्यपालिकासँग समन्वय गर्ने, भएको खर्चलाई अनुमोदन गर्ने र निकासको लागि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतसँग समन्वय गर्ने ।
- ५.२९ उप- समितिका संयोजकले उप-समितिका सम्पूर्ण पदाधिकारीहरूलाई नेतृत्व गर्ने छन् भने अन्य सदस्यहरूले संयोजकलाई सहयोग गर्नु सदस्यहरूको जिम्मेवारी रहने छ । उर्जा सम्बन्धी सबै कार्यमा सल्लाहकारहरूको सुझाव लिने व्यवस्था गरिएको छ ।

६. कार्य विवरणः

उर्जा विकास उप- समितिको आफ्नो छुट्टै कार्य विवरण हुनेछ र उक्त कार्य विवरण पूर्वाधार विकास समितिको सिफारिसमा सम्बन्धित कार्यपालिकाबाट अनुमोदन गरिनेछ । अनुमोदित कार्य विवरणको मूलमर्मलाई केन्द्र बिन्दुमा राखि उप- समितिका पदाधिकारीहरूले आफ्नो पद अनुसार सम्पादन गर्ने कार्य विवरण तयार गरी संयोजकबाट स्वीकृती गराउनुपर्दछ र स्वीकृत कार्य विवरणका आधारमा तोकिएका कार्य सम्पादन गर्न उप- समितिका प्रत्येक सदस्यहरूको कर्तव्य र जिम्मेवारी हुनेछ । उप-समितिको विस्तृत कार्य विवरण अनुसूची-१ मा उल्लेख गरिएको छ ।

७. कार्य सम्पादनका आधारहरूः उप-समितिले कार्य सम्पादन गर्दा नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनमा व्यवस्था भएका कुराहरूको अतिरिक्त देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

क. गाउँपालिका र जनताको बृहत्तर हित ।

ख. समन्वय, सहकार्य र समावेशीकरण ।

ग. कानूनको शासन ।

घ. पारदर्शिता, जवाफदेहिता तथा इमान्दारिता ।

ङ. आर्थिक अनुशासन एवम् भ्रष्टाचारमुक्त र जनमुखी कार्य ।

च. निर्णय प्रक्रिया तथा सुचनामा सर्वसाधारणको पहुँच ।

छ. जनसहभागिता तथा स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोग ।

८. निश्चित समयावधी भित्र निर्णय गर्नुपर्नेः

यस अन्तर्गत उप-समितिको निर्णय गर्न अधिकार प्राप्त अधिकारीले कुनै विषयमा निर्णय गर्दा प्रचलित कानून बमोजिम कुनै निश्चित अवधिभित्र निर्णय गर्नुपर्ने भनी तोकिएमा सोही समयावधिभित्र र त्यस्तो व्यवस्था नभएमा निर्णय गर्नुपर्ने विषयको प्रकृति हेरी निर्णय गर्न पाउने अधिकारीले उपयुक्त ठहराएको समयावधिभित्र निर्णय गरिसक्नुपर्नेछ ।

९. निर्णय गर्दा पारदर्शिता कायम गर्नुपर्ने:

यस नियम वा अन्य प्रचलित कानून बमोजिम निर्णय गर्न पाउने अधिकारीले कुनै विषयमा निर्णय गर्दा पारदर्शी ढङ्गबाट निर्णय गर्नुपर्नेछ र उक्त निर्णय गर्नुपर्ने विषयमा आफ्ना मातहतका सदस्यहरूको राय तथा परामर्शमा गर्नुपर्नेछ । उप-समितिको बैठकबाट सिफारिस भई कार्यपालिकाबाट अनुमोदन भएका निर्णयहरू सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

१०. निर्णय गर्दा आधार र कारण खलाउनु पर्ने:

प्रचलित कानून बमोजिम निर्णय गर्दा सम्बन्धित पदाधिकारीले गरेको निर्णय कुनकुन निर्णय कुनकुन कुरामा आधारित छ र त्यस्तो निर्णय किन गर्नु परेको हो सो को स्पष्ट आधार र कारण खुलाई निर्णय गर्नुपर्नेछ ।

११. सार्वजनिक चासोको विषयमा निर्णय गर्ने बारे:

समितिले सार्वजनिक चासोको कुनै विषयमा निर्णय गर्नु अघि सरवकारवाला तथा नागरिक समाजसँग आवश्यक परामर्श गर्न सक्नेछ र साथै उक्त प्रस्तावित निर्णय गरिएको विषयको सकारात्मक तथा नकारात्मक पक्षहरूको समग्र विश्लेषण गरी त्यसबाट प्राप्त हुन सक्ने सम्भावित प्रभावको मूल्याङ्कन समेत गर्नुपर्नेछ ।

१२. आफ्नो जिम्मेवारी पन्छाउनु नहुने:

कानून बमोजिम कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने समितिका सदस्यहरूले आफूलाई सुम्पिएको वा कानून बमोजिम सम्पादन गर्नुपर्ने काम निर्धारित शर्त तथा निर्धारित अवधिभित्र सम्पादन गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद – ४

आर्थिक कार्यप्रणाली तथा जिम्मेवारी

१३. बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा:

समितिले आगामी आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्ने कामकाज तथा कार्यक्रमको निमित्त तोकिएबोजिम तयार गर्ने गराउने उत्तरदायित्व संयोजकको हुनेछ र साथै उक्त बजेट तर्जुमा गर्दा विकास साझेदार र अन्तराष्ट्रिय संघ संस्थाबाट अनुदान स्वरूप प्राप्त हुने नगदी वा जिन्सी सहायतालाई बजेटमा समावेश गर्नु गराउनुपर्ने छ । बजेट तर्जुमा गर्दा उर्जा विकास उप-समितिको लागि एक आर्थिक वर्षको लागि एकमुष्ट दैनिक कार्य संचालन, बैठक सञ्चालन खर्च र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन बजेट तर्जुमा गरी पूर्वाधार विकास समिति मार्फत कार्यपालिकामा स्वीकृतीको लागि पेश गर्नुपर्नेछ ।

१४. सेवा सुविधा:

यस गाउँपालिकाको कार्यपालिकाबाट अनुमोदन गराएको अवस्थामा उर्जा विकास उप-समितिका पदाधिकारीहरूलाई बैठकमा सहभागी हुँदा बैठक भत्ता, आतेजाते यातायात खर्च र बैठक चलेको समयमा स्थानीय स्तरमा पाइने खाजा उपलब्ध गराइनेछ । यदि उप-समितिका सदस्यहरू कार्यक्रमको कार्यान्वयन अवधिमा अनुगमन मूल्याङ्कन गर्न जाँदा उप-समितिको संयोजकको स्वीकृती लिई स्वयम् संयोजक जाने अवस्थामा पूर्वाधार विकास समितिका संयोजकको स्वीकृति लिई कार्यान्वयन स्थलमा जान सकिनेछ र उक्त अवधिको दैनिक भ्रमण भत्ता, बास खर्च र यातायात खर्च सम्बन्धित गाउँपालिकाको आर्थिक नियमावली अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

१५. कारोबार लेखा:

समितिले कारोबारको लेखा प्रणाली नेपाल सरकारले तोकिए बमोजिम हुनेछ र अनुदान तथा अन्य सहायता लगानी, विनियोजन आदि सबै प्रकारका कारोबारको लेखा तयार गरी राख्नु पर्नेछ ।

१६. आर्थिक हिनामिना तथा अनियमितता गर्न नहुने:

समितिका कुनैपनि सदस्यले जानीजानी वा गलत मनसाय राखेर समितिमा कुनै प्रकारको हानी नोक्सान पुऱ्याउन वा आर्थिक हिनामिना गर्न वा अनियमितता गर्न गराउन हुदैन । त्यस्तो गरेको पाइएमा प्रचलित कानुन बमोजिम कारवाही हुनेछ ।

१७. जोखिम व्यवस्थापन:

समितिले रकम लगानी तथा त्यसमा रहेको जोखिम समेतलाई विश्लेषण गरी जोखिम व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार गर्नेछ ।

परिच्छेद - ५

विविध

१८. उच्च नैतिकता तथा व्यावसायिकता कायम गर्नुपर्ने:

समितिले सदस्यहरूको कामकारवाहीलाई पारदर्शी बनाउन तथा कामकारवाहीमा उच्च व्यावसायिकता कायम राख्नका लागि आचार संहिता बनाइ लागु गर्नेछ ।

१९. आचारसंहिता लागु हुने:

उर्जा विकास उप-समितिका पदाधिकारीहरूलाई बैठक हुनु भन्दा कम्तीमा एक हप्ता अगावै जानकारी गराइ उपस्थितिको सुनिश्चितता गर्नुपर्नेछ । कुनैपनि पदाधिकारी आफ्नो पदीय दायित्व मर्म अनुरूप प्रत्येक बैठकमा मुनासिब कारण सहितको अवस्थाबाहेक अनिवार्य सहभागी हुनुपर्नेछ । उप-समितिको कुनै पनि पदाधिकारी विना सुचना लगातार ३ पटकसम्म बैठकमा अनुपस्थिति भएमा स्वतः खारेजीमा परेको मानिनेछ । उर्जा विकास उप-समितिको कुनै पनि पदाधिकारीले आचारसंहिता पूर्ण रुपमा पालना गर्नुपर्नेछ । यदि कसैले उल्लंघन गरेको पाइएमा उप-समितिको संयोजकले तत्काल स्पष्टीकरण सोध्न सक्नेछ र सोधिएको स्पष्टीकरण चित्त बुझ्दो जवाफ नआएमा उप-समितिको बैठकबाट निर्णय गरी आश्यक कारवाही गरिनेछ । त्यस्तो आवश्यक कारवाही अन्तर्गत केही समयको लागि निलम्बन वा पद खारेजी सम्मको निर्णय गर्न सक्नेछ ।

२०. समयपालना र नियमितता:

उप-समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरूले निर्धारित समयमा नियमित रुपले कार्यलाई तीव्र रुपमा अगाडि बढाउनु पर्नेछ र उप-समितिको आवश्यकता र संयोजकको निर्देशनअनुसार बैठक बस्नु पर्नेछ र बैठकमा अनुपस्थित तथा जिम्मेवारबाट टाढा हुन खोजेमा आवश्यकता अनुसार कारवाही समेत गर्न सक्नेछ ।

२१. अनुशासन र आज्ञापालन:

समितिका सम्पूर्ण सदस्यहरूले अनुशासनमा रही आफ्नो काम कर्तव्य र जिम्मेवारी इमान्दारिताका साथ पालन गर्नुपर्नेछ ।

२२. सुचना प्रवाह:

समितिले आफ्नो कार्यालयसँग सम्बन्धित सबै प्रकारका सुचनाहरू अद्यावधिक गरी राख्नुपर्नेछ र कार्यालयमा रहेको सुचना प्रवाह गर्ने प्रयोजनको लागि सुचना पाटी व्यवस्थापन गर्नेछ ।

२३. निर्देशिका वा दिग्दर्शन वा कार्यविधि वा स्रोतपुस्तिका बनाउन सक्ने:

समितिले आफ्नो कामकारवाहीलाई प्रक्रियागत ढङ्गबाट छिटो छरितो र मितव्ययी रुपमा सञ्चालन गर्न वा कार्यसम्पादन गर्न आवश्यक निर्देशिका वा दिग्दर्शन वा कार्यविधि वा स्रोत पुस्तिका बनाइ लागु गर्न सक्नेछ ।

२४. **खारेजी र बचाऊ:** नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार तथा स्थानीय सरकारको कुनैपनि कानुन, नियम तथा नवीकरणीय उर्जा नीतिसँग बाझिन गएमा बाझिएको हदसम्म स्वतः अमान्य हुनेछ ।

अनुसूची-१
उर्जा विकास उप-समिति कार्य विवरण

- उर्जा विकास उप-समिति(Energy Development Sub Committee: EDSC), पूर्वाधार विकास समिति(Infrastructure Development Committee: IDC), कार्यकारीहरु र गाउँपालिकाको सभाको लागि जिम्मेवार हुनेछ र यो उर्जा सम्बन्धी निर्देशन र सुझावहरु कार्यान्वयन गर्न प्रतिवद्ध छ ।
- उप-समितिले नवीकरणीय उर्जा(Renewable energy: RE) को लागि कानून नियम र मानक सञ्चालन प्रक्रिया तयार गर्नेछ र IDC र कार्यकारी मार्फत गाउँसभाबाट स्वीकृत हुनेछ ।
- संगठनात्मक विकासले RE लाई बढावा दिन उर्जा ईकाइ र EDSC मा ध्यान केन्द्रित गर्दछ ।
- उर्जा सेवाले नागरिक बडापत्रमा सबै गाउँपालिकाका मानिसहरुलाई सचेतना जगाउने कुराको उल्लेख गर्नेछ ।
- EDSC ले उर्जा सम्बन्धित गतिविधिहरु समाहित गर्न वार्षिक योजना प्रक्रियामा सक्रिय भूमिका र नेतृत्व प्रदर्शन गर्नेछ ।
- यथार्थवादी र प्रयोगकर्ता मैत्री गतिविधिहरु तयार गर्न सहयोग पुर्याउने सहित वार्षिक योजना प्रक्रियाको विभिन्न चरणमा सक्रिय सहभागिताको पुष्टी हुनेछ । यो परिप्रेक्ष्य सन्दर्भ र समयअनुसार संसोधन हुनेछ ।
- उर्जा सम्बन्धी गतिविधिहरुको पहिचान, उनीहरुको माग संकलन र प्राथमिकता र वर्गीकरण सहिष्णुता स्तरबाट वार्षिक योजना प्रक्रियाको सुरुदेखि ७ विभिन्न चरणमा नगरपालिका उर्जा योजनाको दृष्टिकोण लक्ष्य र उद्देश्यहरुको परिस्थापन हुन्छ । त्यसपछि EDSC ले उर्जा सम्बन्धी गतिविधिहरु IDC मार्फत कार्यकारीमा र अन्ततः गाउँसभाबाट अनुमोदन गर्नेछ ।
- यसले उर्जा प्रवर्द्धनका लागि सम्भावित सरोकारवालाहरुको पहिचान सहित उर्जा विकास रणनीति तयार गर्नेछ।
- यसले आन्तरिक र बाह्य रुपमा नवीकरणीय उर्जा विकास र पदोन्नतिकाव लागि अध्यक्षको सहयोगमा श्रोतहरुको खोजी र परिचालन गर्नेछ ।
- यसले केन्द्रीय, प्रदेश र छिमेकी स्थानीय सरकारहरूसँग उर्जा विकासको लागि उनीहरुको फलादायी सहयोगका लागि प्रभावकारी ढङ्गले आपसी समन्वय र सहकार्य गर्दछ ।
- जरुरी क्षेत्र र Dis-Advantage Group(DIG)समुदाय र उर्जा वित्तीय पदोन्नति बाहेक अनुदान संयन्त्र विस्तारै घट्नेछ ।
- EDSC ले भवन निर्माण नक्सा स्वीकृत गर्ने बेला उर्जा मैत्री भवन कोड थप्न पैरवी गर्नेछ र IDC मार्फत कार्यकारीहरुलाई सहमति जनाउनेछ ।
- यसले उर्जा विकास योजनाहरुको कार्यान्वयन, नुगमन र IDC मार्फत कार्यकारीहरुलाई पेश गर्न रिपोर्ट तयार पार्न निर्णय गर्नेछ ।
- उ उर्जा योजना र यसको कार्यान्वयनको समयमै सम्भावित नकारात्मक प्रभाव वातावरणीय प्रकोप जोखिम र युद्ध द्वन्द्व मा चेतन हुनेछ । यसले सम्भावित नकारात्मक प्रभावहरुको विरुद्ध काम गर्ने विकल्पहरु र व्यवस्थापन उपायहरुको अनुरण गर्नेछ ।

- यसले प्रयोगकर्ताहरूको पक्षम नवीन र रचनात्मक RE प्रविधि स्थापना गरेपछि सेवा सुनिश्चित गर्न र उनीहरूको पहुँच बढाउन ध्यान दिनेछ । यो नया RE प्रविधि प्रवर्धन खोजमा केन्द्रित हुनेछ जुनले प्रयोगकर्ताहरूलाई फाइदा पुर्याउनेछ ।
- यसले क्षमता निर्माण योजना (प्रशिक्षण, अभिमुखीकरण, कार्यशाला र क्रस लर्निङ भ्रमण आदि) र RE प्रविधिमा ज्ञान र सीप वृद्धि गर्न यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिन्छ ।
- यसले अध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र फुर्वाधार विकास समितिको संयोजकको समन्वयमा आवश्यकता अनुसार उर्जा विकास विज्ञहरूको प्रबन्ध मिलाउँछ ।
- उर्जा विकास र प्रवर्धन गर्न यसले साझेदार (दाता, आइएनजिओ, अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्था र निजी क्षेत्र) सँगको सहकार्य र साझेदारीमा उर्जा प्रवर्धन कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिनेछ ।

आज्ञाले
दिलिप कुमार तामाङ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत